

GODIŠEN ZBORNIK, kniga 12 (38), Filozofski fakultet na Univerzitetu — Skopje, Skopje 1985, str. 253

Prve stranice zbornika donose In memoriam prof. dr. Hristu Andonovu Poljan-skom (1927—1985) iz pera dekana Filozofskog fakulteta u Skopju prof. dr. Petra Georgiievskog.

Profesor Andonov je čitavim svojim školovanjem vezan za Skopje. Bio je jedan od prvih diplomanata Filozofskog fakulteta na kojemu se kao uspješan predavač zadržao sve do smrti. Svojim samoprijegornim radom profesor Andonov se brzo afirmirao kako na znanstvenoistraživačkom tako i na nastavno-odgojnom planu, čime je zaslužio ugledna priznanja: »Goce Delčev« »11 Oktomvri« i Nagradu AVNOJ-a. Stvorio je zavidan opus od preko 460 bibliografskih jedinica. Do smrti prof. Andonov uspješno je obnašao funkciju rektora sveučilišta »Kiril i Metodij«.

H. Andonov-Poljanski, Deloto na Metodij (5—17). Članak predstavlja autorov govor na svečanoj akademiji na sveučilištu »Kiril i Metodij«, održanoj u Skopju 24. 5. 1985, u povodu 1100. obljetnice smrti Metodijeve. Pisac daje detaljan pregled života i djelovanja Solunske braće, podvlačeći njihovu nezaobilaznu ulogu u povijesti svih slavenskih naroda, a posebno makedonskog. Epohalno značenje njihovog djela zapazili su još suvremenici, kao Kliment Ohridski, a na makedonskom prostoru u novijoj povijesti odnos prema Solunskoj braći predstavlja i političko opredjeljenje. Na kraju članka donosi se bogat popis izvora i literature.

S. Dimiškovski, Vo četniot stroj na anifašističkata borba (19—25). Prilog je napisan u povodu 40. obljetnice pobjede nad fašizmom. Autor daje podatke o jugoslavenskim žrtvama koje su pale za oslobođenje i uspoređuje ih s doprinosom drugih zemalja. Posebno se osvrće na pokušaje iz Bugarske gdje izvjesni krugovi u posljednje vrijeme nastoje svjetskoj javnosti podmetnuti lažnu sliku o ulozi bugarske vojske u slamanju fašizma. Falsificiranja idu tako daleko da se armija koja je do pred sam kraj rata bila u Hitlerovoj službi, i izvršila bezbrojna zverstva nad civilima u Makedoniji i Srbiji, predstavlja kao osloboditelj Jugoslavije, pa i Evrope (20). Nekoliko dana nakon dogovora Tita i komande Crvene armije o zajedničkom djelovanju (od 21. 9. 1944), Tito prihvaća molbu Otečestvenog fronta Bugarske za sudjelovanje u završnim borbama. Tako je želio pomoći afirmaciju nove Bugarske i rehabilitaciju za zločine napravljene u trogodišnjoj okupaciji naših zemalja. Autor podvlači vodeću ulogu Tita i KPJ u NOB-u i naglašava snagu potlačenog naroda koji se bori za slobodu.

D. Dimeski, Idealite na Goce Delčev i denešnata sloboda (27—31). Referat održan na XIV »Gocevi denovi, 85« u s. Podgorici—Struga 18. 5. 1985. Autor izlaže o djelatnosti velikog revolucionara i skreće pažnju na njegovo impresivno vizionarstvo. Uloga mu je u povijesti makedonskog naroda rasla i nakon smrti, uporedo s borbom naroda za slobodu i socijalnu pravdu. Dimeski citira Delčeva »Tko zna ima li naroda koji je tako mnogo trpio od svojih sinova izroda, kao makedonski...« i napominje suvremenost tih riječi.

B. Panov, Kon 1100-godišnjinata od smrtta na makedonskiot i seslovenskiot prosvetitel Metodij (33—41). Referat podnesen na svečanoj sjednici Filozofskog fakulteta u Skopju u povodu 1100. godišnjice smrti Metodijeve. Prigodnim tekstom autor je vrlo precizno izložio osnovne podatke o životu i djelovanju Solunske braće te njihovom značenju za slavenski svijet i posebno Makedoniju.

Pored odjeljka Istorija zbornik sadrži članke iz povijesti umjetnosti vezane za prošlost Makedonije (43—118), iz filozofije (119—156), psihologije (157—190) i sociologije (191—249).

Ivica Prlender

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Savez povijesnih društava Hrvatske

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Ivan KAMPUŠ

LEKTOR I KOREKTOR
Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:
Savez povijesnih društava Hrvatske
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3
Časopis izlazi jednom godišnje
Narudžbe šalžite na adresu:
Savez povijesnih društava Hrvatske, Zagreb, Krčka 1
Cijena ovog broja iznosi 3000 din.
Izdavanje časopisa sufinancira
Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH — VII.
Tisak Štamparskog zavoda »Ognjen Prica« u Zagrebu — travanj 1987.